

מסמך 162

מסמך 162

בחגיגות חג הסוכות

כאשר יצא ישוע אל דרכו לירושלים בליווי עשרת השליחים, הוא תכנן ללכת דרך השומרון, הדרך הקצרה יותר. בהתאם לכך, הם נעו דרומה לחופיו המזרחיים של האגם וכנסו אל גבולות השומרון דרך בית שאן. בסמוך לרדת הליל שלח ישוע את פיליפוס ואת מתיאס לכפר אשר נמצא על מורדותיו המזרחיים של הגלבוע על-מנת לבקש מקום ללינת הלילה עבור החבורה. רצה המקרה שהיה זה כפר שדעת תושביו הייתה נתונה במידה רבה כנגד היהודים, אף יותר מן השומרונים הממוצעים, והרגשות האלה אף התחזקו בזמנים הללו שבהם רבים מהם עשו את דרכם לחגיגות חג הסוכות. האנשים הללו ידוע אך מעט על אודות ישוע, והם סירבו להלין אותו מפני שהוא ועמיתיו היו יהודים. כאשר מתיאס ופיליפוס הפגינו תרעומת והודיעו לשומרונים הללו כי הם מסרבים להלין את "קדוש ישראל", הכפריים הזועמים הניסו אותם מן העיירה הקטנה במקלות ובאבנים.

לאחר שפיליפוס ומתיאס שבו אל חבריהם ודיווחו להם כיצד הם סולקו מן הכפר, ניגשו יעקב ויוחנן אל ישוע ואמרו: "מאסטר, אנחנו מבקשים ממך להרשות לנו לבקש כי אש תרד מן השמים ותאכל את השומרונים הסוררים והחצופים האלה." ואולם, כאשר ישוע שמע את מילות הנקמה האלה הוא פנה אל בני זבדיה וגער בהם בחומרה: "אינכם יודעים באיזו גישה אתם נוקטים. אין מקום לנקמה במלכות השמים. במקום להתווכח, בואו ונסור לכפר הקטן שלידי מיצר הירדן. וכך, בשל דעה קדומה השגורה בין הקתות, מנעו השומרונים הללו מעצמם את הכבוד אשר יכלו לחלוק בעצם האירוח של בן בורא של יקום.

ישוע והעשרה לנו בלילה הזה בכפר שלידי מיצר הירדן. השכם בבוקר המחרת הם חצו את הנהר, המשיכו בדרך הירדן המזרחית לירושלים והגיעו אל בית עניא בשעות הערב המאוחרות של יום רביעי. תומאס ונתנאל, אשר התעכבו בשל דיוניהם עם רודן, הגיעו לשם ביום שישי.

ישוע והשנים-עשר נותרו בסביבות ירושלים עד לסוף החודש הבא (אוקטובר), קרי כארבעה שבועות וחצי. ישוע עצמו נכנס לעיר רק פעמים ספורות, והביקורים הקצרים הללו נערכו במהלך חג הסוכות. חלק גדול מחודש אוקטובר הוא בילה עם אבנר ועם עמיתיו בבית לחם.

1. הסכנות שבביקור בירושלים

הרבה לפני שהם נסו מן הגליל, חסידיו של ישוע הפצירו בו ללכת לירושלים ולהטיף לבשורת המלכות על-מנת לוודא שהמסר שלו יזכה בכבוד הראוי ככזה אשר נשמע בבירת הלימוד והתרבות היהודית; אך כעת, משהגיע לירושלים על-מנת ללמד, הם חששו לחייו. הם ידעו כי הסנהדרין ביקשה להביא את ישוע לירושלים למשפט, וזכרו כי לאחרונה המאסטר הכריז שוב ושוב כי הוא חייב להיות מומת, וכך נדהמו השליחים לשמוע על החלטתו הפתאומית לקחת חלק בחג הסוכות. על כל הפצרותיהם הקודמות הוא השיב, "טרם הגיעה השעה." ואילו כעת, תגובתו היחידה למחאותיהם – אשר נבעו מתוך פחדם – הייתה, "אבל הגיעה השעה."

במהלך חג הסוכות נכנס ישוע באומץ מספר פעמים לירושלים, ולימד בציבור במקדש. הוא עשה כן חרף המאמצים של שליחיו להניא אותו מכך. אף שמזה זמן רב הם האיצו בו להטיף בירושלים, כעת הם חששו לראותו נכנס לעיר. היטב הם ידעו כי הסופרים והפרושים היו נחושים להמיתו.

מסמך 162

הופעתו הנועזת של ישוע בירושלים יותר מאשר הפגיעה את חסידיו. רבים מתלמידיו, ואפילו השליח יהודה איש קריות, העזו לחשוב שישוע נס במהירות לפיניקי משום שהוא פחד ממנהיגי היהודים ומהורדוס אנטיפס. הם לא הצליחו להבין את המשמעות שעומדת מאחורי מהלכיו של המאסטר. נוכחותו בירושלים בחג הסוכות, אפילו בניגוד לעצת חסידיו, הספיקה על-מנת להשתיק לעד את כל הלחישות על פחד ומורכ-לב.

במהלך חג הסוכות, אלפי מאמינים מכל רחבי האימפריה הרומית ראו את ישוע, שמעו אותו מלמד, ורבים מהם אף הלכו לבית עניא על-מנת להיוועד עמו בנוגע להתקדמות המלכות במחוזות מגוריהם.

היו סיבות רבות לכך שישוע יכול היה להטיף בפומבי בחצרות המקדש במהלך ימי החג. והעיקרית שבהן הייתה הפחד אשר נפל על מנהיגי הסנהדרין בעקבות מחלוקת סודית שהתגלעה בשורותיה. עובדה היא כי רבים מחברי הסנהדרין האמינו בישוע בסתר, או חששו לעצור אותו במהלך החג, ימים שבהם ירושלים נמלאה המון רב, ורבים מהאנשים הללו, או שהאמינו בו או לכל הפחות אהדו את התנועה הרוחנית אשר בראשה הוא עמד.

מאמציו של אבנר ושל עמיתיו ברחבי יהודה תרמו רבות לגיבוש מידה של אהדה למלכות, כך שאויביו של ישוע לא העזו לדבר כנגדו יתר-על-המידה. הייתה זו אחת מן הסיבות שבעטיין ניתן לישוע לבקר בירושלים בפומבי ולצאת ממנה חי. חודש או חודשיים לפני כן, בוודאי היה מומת.

ואולם, תעוזתו של ישוע, הופעתו בציבור בירושלים, הממה את אויביו; הם לא התכוננו לקריאת תיגר נועזת שכזו. במהלך החודש הזה עשתה הסנהדרין מספר ניסיונות נרפים לעצור את המאסטר, אך מאמצים אלה לא נשאו כל פרי. אויביו כל-כך נבהלו מהופעתו הבלתי-צפויה בציבור, עד שהם שיערו כי השלטונות הרומיים הבטיחו לו הגנה. חברי הסנהדרין ידעו שפיליפוס (אחיו של הורדוס אנטיפס) היה כמעט חסיד של ישוע, ולפיכך הם הניחו שפיליפוס הבטיח לישוע הגנה מפני אויביו. ישוע יצא משטח השיפוט שלהם לפני שהתחוויר להם שהם שגו באמונתם כי הופעתו הפתאומית והנועזת בירושלים הסתמכה על הבנה סודית עם השלטונות הרומיים.

עת הם יצאו ממגדן, רק שנים-עשר השליחים ידעו כי בכוונתו של ישוע להשתתף בחגיגות חג הסוכות. חסידיו האחרים של ישוע נדהמו כאשר הוא הופיע בחצרות המקדש והחל ללמד בפומבי; והרשויות היהודיות הופתעו עד מאוד לשמע הדיווח כי הוא מלמד במקדש.

ואף כי חסידיו לא ציפו שישוע ישתתף בחגיגות, מרבית עולי הרגל אשר הגיעו מרחוק ושמעו על אודותיו קיוו שאכן ייראו אותו בירושלים. והם לא התאכזבו, שכן פעמים מספר הוא לימד במרפסת שלמה ובמקומות אחרים בחצרות המקדש. והשיעורים הללו באמת היו את הכרזתו הרשמית של ישוע באזני היהודים והעולם כולו על אודות אלוהיותו.

ההמונים אשר שמעו את שיעוריו של המאסטר נחלקו בדעותיהם לגביו. חלק אמרו שהוא איש טוב; אחרים אמרו שהוא נביא; ואילו אחרים שהוא אכן הינו המשיח; אחרים טענו שהוא סכסכן, שהוא מוליך את העם שולל בתורתו המוזרה. אויביו היססו להוקיע אותו בפומבי מפחד המאמינים אשר אהדו אותו, ואילו חבריו פחדו להכיר בו בפומבי מתוך חשש מן המנהיגים היהודים, שכן היה ידוע שהסנהדרין נחושה להמיתו. ואולם, אפילו אויביו התפלאו משיעוריו, משום שהם ידעו כי הוא לא למד במכללות הרבנים.

שליחיו של ישוע נמלאו אימה בכל פעם שהוא הלך לירושלים. ככל שחלפו הימים, הלך וגבר פחדם בשעה שהם שמעו אותו מכריז הכרזות נועזות יותר ויותר על אודות טיב משימתו על-פני

האדמה. הם לא היו רגילים לשמוע את ישוע מכריז באופן כה החלטי הכרזות מדהימות שכאלה, ואפילו בשעה שהטיפף בין חבריו.

2. ההרצאה הראשונה במקדש

באחר הצהריים הראשון שבו לימד ישוע במקדש, נקבצה חבורת מאזינים גדולה לשמוע את דבריו על אודות החירות החדשה שבבשורת המלכות ועל אודות האושר אשר יהיה נחלת המאמינים בחדשות הטובות. ואז, קטע את דבריו מאזין סקרן אחד ושאל: "המורה, איך זה שאתה יכול לצטט מכתבי הקודש וללמד ברהיטות שכזו את האנשים, אף כי נאמר לי שלא למדת אצל הרבנים?" ענה לו ישוע: "איש לא לימדני את האמיתות אשר עליהן אנוכי אצהיר באוזניכם. לקחי לא שלי הוא, כי אם של שלחי. החפץ לעשות רצונו ידע לקחי, אם מאת אלוהים הוא או מנפשי אדבר. המדבר מנפשו, כבוד עצמו יבקש, והמבקש כבוד שלחו, נאמן הוא ואין עולתה בו. אבל בטרם תנסו לקבל את האור החדש, האם לא ראוי כי תמלאו את מצוות האור אשר כבר נתון ברשותכם? הלא משה נתן לכם את התורה, ואין איש מקם עשה התורה. משה ציווה עליכם בתורה, 'לא תרצח'; ואף-על-פי-כן, חלקכם תבקשו להרוג את בן האדם."

לשמע המילים האלה, החלו האנשים בקהל להתווכח בינם לבין עצמם. אחדים טענו שהשתגעו; אחדים שדבק בו שד. אחרים טענו כי הוא אכן הנביא מן הגליל אשר הסופרים והפרושים ביקשו זה מכבר לחסל. אחדים אמרו שמנהיגי הדת חששו לגעת בו; אחרים אמרו שהם לא הניחו עליו את ידם משום שהפכו למאמיניו. לאחר וויכוח ער, צעד אדם מן הקהל קדימה ושאל את ישוע, "מדוע מבקשים השליטים להורגך?" והוא ענה: "השליטים מבקשים לחסל אותי משום שהם מתרעמים על כך שאני מדבר על החדשות הטובות של המלכות, בשורה המשחררת את האדם מעול המסורות של טקסי הדת הרשמיים, אשר המורים הללו נחוושים לשמר בכל מחיר. הם מלים את התינוק כמצווה בשבת, אך יהרגו אותי משום שבפעם אחת שחררתי ביום השבת אדם אשר היה עבד לסבלו. הם עוקבים אחרי ביום השבת כדי לרגל, אך יהרגו אותי משום שפעם אחרת בחרתי לרפא לגמרי אדם חולה ביום השבת. הם מבקשים לחסל אותי משום שהיטב הם יידעו, כי אם אכן תאמינו בכנות ואם תעזו לקבל את אשר אלמד אתכם, תיפול ותושמד לעד מערכת הדת המסורתית שלהם. וכך, תישלל מהם אותה סמכות שלהם הקדישו את חייהם, שכן הם מסרבים בנחישות לקבל בשורה חדשה ומופלאה יותר זו על אודות מלכות השמים. וכעת, אפנה לכל אחת ואחד מכם: אל תשפטו למראה עין, כי אם משפט צדק שפטו."

אז אמר אדם אחר: "כן, המורה, אנחנו אכן מצפים למשיח. אבל כשהוא יבוא, ידוע לנו שהוא יבוא בסתר. ידוע לנו מנין באת. חיית בקרב אחיך מן ההתחלה. הגואל, הוא יבוא בעוצמה להשיב את כס דוד המלך על כנו. האם אתה באמת טוען שאתה המשיח?" ענה ישוע: "אתה טוען שאתה יודע מי אני ומנין באתי. הלוואי והיו טענותיך אמת, שכן אז היית מוצא חיי שפע בידיעה הזו. אבל הנני מכריז שלא באתי אליכם עבורי; נשלחתי מעם האב, והוא אשר שלחני הוא אמיתי ונאמן. בשעה שתסרבו לשמוע אותי, אתם מסרבים לקבל את שולחי. אם תקבלו את הבשורה הזו, יום אחד תדעו אותו, את אשר שלחני. יודע אני את האב, לפי שבאתי מעם האב להכריז עליו בפניכם ולגלותו לכם."

סוכני הסופרים ביקשו להניח עליו את ידיהם, אך הם חששו מן ההמון, שכן רבים האמינו בו. למן הטבילה נודעה עבודתו של ישוע בקרב היהודים כולם, ורבים מאלו אשר נזכרו בפועלו שאלו את עצמם: "אפילו שהמורה הזה בא מן הגליל, ואפילו שהוא לא עונה על כל ציפיותינו באשר למשיח, אנחנו תמהים אם הגואל, כאשר בוא יבוא, אכן יעשה דברים מופלאים מאלה שישוע מנצרת כבר עשה."

כאשר שמעו הפרושים וסוכניהם את האנשים מקרב ההמון מדברים כך, הם התייעצו עם מנהיגיהם והחליטו שנדרש לסיים את הופעותיו הפומביות של ישוע בחצרות המקדש. ככלל, מנהיגי היהודים נטו להימנע מהתנגשות עם ישוע משום שהם האמינו שהשליטים הרומיים הבטיחו לו חסינות. הם לא מצאו כל הסבר אחר לתעוזה אשר גילה בהגעתו בעת ההיא לירושלים; ואולם, ראשי הסנהדרין לא לגמרי האמינו לשמועה הזו. הם סברו שהשליטים הרומיים לא יעשו כדבר הזה בסתר וללא ידיעת הגוף העליון המופקד על האומה היהודית.

לפיכך נשלח עבר, שליחה הרשמי של הסנהדרין, יחד עם שני עוזרים נוספים לעצור את ישוע. אמר המאסטר לעבר, בשעה שזה התקרב אליו: "אל תפחד להתקרב. התקרב ושמע את שיעורי. יודע אני כי נשלחתם לעצור אותי, אך עליכם להבין שדבר לא יאונה לבן האדם עד אשר תגיע שעתו. אתם אינכם נגדי; באתם אך לעשות כמצוות אדוניכם, ואפילו אותם מנהיגי היהודים סבורים בוודאי שהם עושים כמצוות האל בעת שהם מבקשים בסתר לחסל אותי."

"אינני חפץ ברעת איש מכם. האב אוהב אתכם, ולפיכך משתוקק אני כי תיגאלו משעבוד הדעה הקדומה ומחשכת המסורת. מציע אני לכם את חירות החיים ואת שמחת הגאולה. הנני מכריז על הדרך החיה והחדשה של גאולה מן הרוע ושל שחרור מן השעבוד לחטא. באתי בכדי שיהיו לכם חיים, חיי נצח. אתם מבקשים להיפטר ממני ומן התורה טורדת-השלווה שלי. אילו רק יכולתם להבין כי אשר אתכם רק עוד מעט-קט! עוד מעט אחזור אל זה אשר שלחני אל העולם. ואז, רבים מכם יחפשוני בנרות, אך לא ימצאוני; שכן אל המקום שאליו אלך, אתם לא תוכלו לבוא. אבל כל אלה אשר יחפשוני באמת, ימצאו בבוא היום את החיים אשר מובילים אל נוכחות אבי."

וכמה מן הלועגים אמרו בינם לבין עצמם: "לאן האיש הזה ילך שלא נוכל למצוא אותו שם? האם ילך להתגורר עם היוונים? שמא יחסל את עצמו? למה הוא יכול להתכוון כשהוא מכריז שבקרב הוא יעזוב אותנו, וכי לא נוכל ללכת למקום שאליו ילך הוא?"

עבר ועוזריו סירבו לעצור את ישוע; והם חזרו אל מקום המפגש בלעדיו. כאשר, אפוא, גערו בהם הכוהנים הראשיים והפרושים מכיוון שלא הביאו את ישוע עמם, השיב להם עבר רק כך: "חששו לעצור אותו בקרב ההמון, משום שרבים מאמינים בו. וחץ מזה, אף-פעם לא שמענו אדם המדבר כך. יש משהו יוצא מגדר הרגיל במורה הזה. כדאי לכולכם ללכת ולשמוע אותו." המנהיגים נדהמו לשמע הדברים הללו ולעגו לעבר: "האם גם אתה הלכת לאיבוד? האם אתה מתכוון להאמין למאחז העיניים הזה? האם שמעת על מי מן המלומדים או מי מן המנהיגים שמאמין בו? האם מישו מן הסופרים או הפרושים הלך שולל אחר שיעוריו? איך זה שאתה מושפע ממנהג ההמונים הבורים ועמי-הארצות אשר אינם מכירים את התורה או את דבר הנביאים? האם אינך יודע כי אלה אנשים מקוללים?" ועבר ענה להם: "ואפילו כך הדבר, אדוני, אבל האיש הזה מדבר מילות חסד ותקווה אל ההמונים. הוא מעודד את הנדכאים, וגם נשמותינו התנחמו לשמע מילותיו. מה יכול להיות רע בתורה הזו, אפילו אם הוא לא המשיח אשר כתוב בתורה? ואפילו אז, האם התורה אינה מצווה על הוגנות? האם נרשע אדם בטרם נשמע את דבריו?" ראש הסנהדרין רתח על עבר, נפנה אליו ואמר: "האם יצאת מדעתך? האם גם אתה במקרה מהגליל? לך חפש בתורה ולא תמצא כי הנביאים באים מן הגליל, קל וחומר המשיח."

הסנהדרין התפזרה תוך כדי בלבול, וישוע יצא לבלות את הלילה בבית עניא.

3. האישה שנפלה לניאוף

היה זה במהלך הביקור הזה בירושלים שישוע טיפל באישה מסוימת אשר נודעה לשמצה והובאה אליו בידי מאשימיה ואויביה. התיאור המעוות של המקרה אשר מצוי ברשותכם גורס כי האישה הזו הובאה לפני ישוע על-ידי הסופרים והפרושים, וכי ישוע התייחס אליהם באופן שניתן לפרשו

כאילו מנהיגי היהודים עצמם נמצאו אשמים בחטא מוסרי. ישוע ידע היטב כי אף-על-פי שהסופרים והפרושים לקו בעיוורון רוחני, ושמבחינה אינטלקטואלית הם החזיקו בדעות קדומות בשל נאמנותם למסורת, הם היו בין האנשים המוסריים ביותר של תקופתם ושל דורם.

והדבר אשר אירע באמת כך היה: מוקדם בבוקרו של היום השלישי של החג, בעת שישוע התקרב למקדש, פגשה אותו קבוצה של סוכני הסנהדרין אשר גררה עמה אישה. כאשר הם התקרבו אליו, אמר הדובר: "מאסטר, האישה הזו נתפשה בשעת ניאוף – בשעת המעשה ממש. כעת, תורת משה מצווה עלינו לסקול אותה באבנים. מה אתה אומר שיהיה גורלה?"

ואת כל זאת זממו אויביו של ישוע. אם הוא היה מאשר את מצוות משה, אשר קבעה כי המודה באשמה תיסקל, הם היו מסבכים אותו עם השליטים הרומיים, אשר מנעו מן היהודים להטיל עונש מוות ללא אישור של טריבונל רומי. אם הוא היה אוסר על סקילת האישה, הם התכוונו להאשימו בכך שהוא מעמיד את עצמו מעל לתורת משה ומעל למצוות היהדות. אם הוא היה נותר בשקט, הם התכוונו להאשימו בפחדנות. אך המאסטר טיפל במצב באופן שהמזימה כולה התפרקה לרסיסים מכובד משקלה השפל.

האישה הזו, שלפנים הייתה אישה הגונה, הייתה אשתו של אחד מן הנחותים שבתושבי נצרת, אדם אשר גרם לישוע צרות בצעירותו. האדם הזה נישא לאותה אישה והכריח אותה לפרנס את שניהם באופן מביש תוך מסחר בגופה. הוא בא לחגיגות בירושלים בכדי שאשתו תזנה את קסמה הגופני לטובת רווח כספי. והוא עשה עסקה עם שכיריהם של מנהיגי היהודים על-מנת להסגיר את אשתו בחטאה. וכך הגיעו האישה ובן-זוגה על-מנת לסבך את ישוע ולגרום לו לומר דבר-מה אשר ניתן יהיה להשתמש בו כנגדו במקרה שייעצר.

ישוע התבונן בקהל וראה את הבעל עומד מאחורי האנשים האחרים. הוא ידע איזה סוג של אדם הוא היה, וכן שהוא נטל חלק במעשה הנפשע. ראשית הלך ישוע מסביב אל קרבת הבעל הנפשע, עמד לפניו וכתב על החול מילים אחדות אשר גרמו לאיש להימלט. אז הוא חזר ונעמד לפני האישה ושוב כתב על החול מילים אשר כוונתו אל מאשימה-לכאורה; וכאשר הם קראו את אשר כתב, גם הם הלכו להם בזה אחר זה. כאשר כתב המאסטר בפעם השלישית, עזב שותפה של האישה למעשה הנפשע אף הוא, וכאשר התרומם המאסטר מן הכתיבה, הוא ראה כי האישה לבדה נותרה מולו. אמר לה ישוע: "אישה, היכן מאשימיך? האם לא נותר מי שיסקול אותך?" והאישה נשאה את עיניה ואמרה, "איש לא נותר, אדוני." אז אמר לה ישוע: "אני מכיר אותך; ואינני מגנה אותך. לך לך לשלום." אישה זו, הילדנה שמה, עזבה את בעלה המרושע והצטרפה אל חסידי המלכות.

4. חג הסוכות

נוכחותם של אנשים מכל קצוות העולם הידוע – מספרד ועד הודו – הפכה את חג הסוכות להזדמנות אידיאלית עבור ישוע להכריז בפעם הראשונה בפומבי על מלוא בשורתו בירושלים. בחג הזה נמצאו החוגגים תחת כיפת השמים, בסוכות העלים. היה זה חג האסיף, ומכיוון שנחגג בחודשי הסתיו הקרירים, יהודים מכל רחבי העולם הגיעו בכמויות גדולות יותר מאשר בחג הפסח, שהתקיים עם סיום החורף, וחג השבועות שהתקיים בראשית הקיץ. סוף-סוף שמעו השליחים את המאסטר מכריז באומץ על משימתו הארצית לפני העולם כולו, כפי שזו הייתה הלכה למעשה.

היה זה חג החגים, זאת מכיוון שכל קורבן אשר לא הועלה בחגים האחרים ניתן היה להעלותו כעת. הייתה זו תקופה של קבלת מנחות המקדש; היה זה שילוב של תענוגות החופשה ושל קדושת טקסי הדת. היה זה זמן התענגות בחברותא אשר נמהלה בהקרבת הקורבנות, במזמורי הלויים ובתרועת הרועמת של החצוצרות הכסופות שתקעו בהן הכוהנים. לעת ליל הוארו פני המקדש

המרהיבים ופני ההמונים עצמם באור הנגהות של המנורות העצומות אשר בערו וזהרו בחצרות הנשים, ומאורם של עשרות הלפידים אשר ניצבו מסביב לחצר המקדש. העיר כולה קושטה בעליזות, למעט מצודת אנטוניה הרומית אשר אפרוריותה עמדה בניגוד קודר לעליזות ולרוח הסגידה של העיר. וכמה שנאו היהודים את התזכורת הנוכחת-תמיד הזו לעול רומא!

שבעים פרים הועלו לעולה במהלך החג, סמל לשבעים אומות הכופרים. הטקס של יציקת המים סימל את יציקת רוח הקודש. טקס יציקת המים התקיים לאחר מצעד הכהנים והלוויים שהתקיים לעת שחר. לקול תרועות חצוצרות הכסף, ירדו המתפללים במדרגות היורדות מחצר ישראל אל חצר הנשים. משם המאמינים המשיכו לעבר השער היפה, אשר בעדו הם יצאו אל חצר הגויים. כאן הם הסתובבו ופנו מערבה, חזרו על המזמורים והמשיכו במצעד אל עבר המים הסמליים.

ביום האחרון של החג כמעט ארבע-מאות כוהנים שימשו בטקס, ומספר דומה של לוויים. עם שחר נקבצו עולי הרגל מכל קצוות העיר, כל אחד נושא בימינו את ההדס, הערבה והלולב, ואילו בשמאלו מחזיק את תפוח פרדיס – את האתרוג, או "הפרי האסור". עולי הרגל הללו נחלקו לשלוש קבוצות במהלך טקס הבוקר המוקדם. קבוצה אחת נותרה במקדש והשתתפה בטקס הקרבת הקורבנות של הבוקר; קבוצה אחרת צעדה מטה לכיוון מוצא על-מנת לקטוף ענפי ערבה לשם קישוט המזבח; ואילו הקבוצה השלישית צעדה בתהלוכה מן המקדש, כאשר בראשה צועד כוהן המים אשר נשא את ספל הזהב לקול תרועת החצוצרות הכסופות. אל ספל הזהב יצקו את המים הסמליים, אשר נשאבו ממעיין העופל שליד השילוח, במקום שם נמצא שער המעיין. לאחר שהם מילאו את ספל הזהב במי השילוח, צעדה התהלוכה חזרה אל המקדש ונכנסה דרך שער המים הישר אל חצר הכוהנים, שם הצטרף הכוהן שבידו ספל הזהב לכוהן אשר נשא את ספל היין כמנחת שתייה. ושניהם מזגו אז את התוכן לספל כסף אשר הוביל אל השיתין של המזבח, ושם הם מזגו את תכולת הגביעים. ביצוע טקס מזיגת היין והמים היה הסימן לנאספים להתחיל ולומר, לסירוגין עם הלוויים, את מזמורי תהילים קי"ג עד מזמור קי"ח ועד בכלל. בזמן שהם חזרו וזימרו את השורות האלה, הם הניחו את אלומותיהם ליד המזבח. אז הוקרבו הקורבנות של אותו היום, במקביל לחזרה על שירת מזמור תהילים של אותו היום, מזמור תהילים של סיום חג הסוכות, מזמור פ"ב, החל מפסוק חמש ואילך.

5. הדרשה על אור העולם

בערב היום הלפני-אחרון של החג, כאשר המקום היה מואר באור המנורות והלפידים, ישוע נעמד בלב ההמון שנאסף ואמר:

"אני הוא אור העולם. כל ההלך אחרי לא יתהלך בחשכה, כי אור החיים יהיה לו. אלו המתיימרים להעמידני למשפט ולשבת בדין מכריזים כי לא אעיד אמת אם אעיד על עצמי. אבל לעולם לא יוכל היצור לשפוט את הבורא. ואפילו אם אעיד על עצמי, עדותי לעד אמת היא, שכן יודע אנוכי מנין באתי, מי אני ולאן אלך. ואתם, אלו המבקשים להרוג את בן האדם, אינכם יודעים מנין באתי, מי אני ולאן אלך. אתם שופטים אך למראית עין; אינכם מבחינים במציאויות הרוח. אינני שופט איש, אפילו לא את אויבי המושבע. אך אם אבחר לשפוט, משפטי יהיה משפט צדק, שכן לא לבדי אשפוט, אלא לצד אבי אשר שלחני אל העולם, הוא מקור משפט האמת כולו. אם אתם מקבלים עדות של שניים כעדות תקפה – אזי קבלו אותי כעד לכל האמת הזו וקבלו גם את עדות אבי שבשמים. וכאשר אמרתי לכם אתמול את כל אלה, מתוך החשיכה שלכם שאלתם, 'היכן אביך?' אכן, אינכם יודעים אותי ואינכם יודעים את אבי, שכן אילו ידעתם אותי, הייתם יודעים גם את אבי.

"וכבר אמרתי לכם כי אני הולך לי לדרכי, ואף כי אם תחפשוני לא תמצאוני, שכן לא תוכלו ללכת למקום שאליו אלך. מי מכם אשר דוחה את האור הזה, בא מלמטה; אני בא מלמעלה. מי מכם אשר מעדיף לשבת בחשיכה, הוא מן העולם הזה; אני אינני מן העולם הזה, ואני חי באור הנצח

מסמך 162

של אבי האורות. ניתנו לכם שפע הזדמנויות לדעת מי אני, ועוד תינתנה לכם הוכחות נוספות לזהותו של בן האדם. אני הנני אור החיים, וכל אשר מבין זאת ודוחה במתכוון את אור הגאולה הזה, בחטאו הוא ימות. דברים רבים לי אליכם, אך אינכם יכולים לקבל את מילותיי. ולמרות זאת, שולחי הוא אמיתי ונאמן; אבי אוהב אף את ילדיו הסוררים. ואת כל אשר דיבר אבי, אכריז אף אני אל העולם.

"בשעה שיינשא בן האדם מעלה, אתם תדעו כי אני הוא, וכי כלום מעצמי לא עשיתי, אלא את אשר לימדני האב. המילים האלה שאותן אני אומר מיועדות לכם ולילדיכם. ואף כעת שולחי מצוי עמי; הוא לא עזבני לבדי, שכן תמיד אעשה כטוב בעיניו."

רבים מעולי הרגל אשר ישוע לימד בחצר הגויים האמינו בו. ואיש לא העז להניח עליו את ידו.

6. הדרשה על מי החיים

ביום האחרון של החג, יום החג הגדול, בעת שהתהלכה אשר עלתה מברית השילוח חלפה דרך חצרות המקדש, ומיד לאחר שהכוהנים מזגו את המים ואת היין על המזבח, קם ישוע מבינות לעולי הרגל ואמר: "איש כי יצמא, יבוא נא אלי וישקה. את מי החיים אביא אל העולם מן האב שבשמים. כל המאמין לי ירווה ברוח אשר אותה המים האלה מייצגים, ככתוב, 'מִבְּטְנוּ יִנְהָרוּ נְהָרֵי מַיִם חַיִּים'. וכשיסיים בן האדם את מלאכתו על-פני האדמה, תשטוף רוח האמת כל בשר. כל המקבלים את הרוח הזו, לעולם לא יצמאו לרוח."

ישוע לא קטע את התפילה כאשר אמר את דבריו. הוא פנה אל המתפללים מיד לאחר שסיימו לשיר את ההלל, מזמור התהילים אשר מושר בעת נענוע הענפים כנגד המזבח. ממש באותו רגע, בהפסקה שבה הוכנו הקרבנות, שמעו עולי הרגל את קולו המסקרן של המאסטר מכריז כי הוא המעניק את מי החיים לכל נשמה הצמאה לרוח.

עם תום תפילת השחרית, המשיך ישוע ללמד את ההמונים, ואמר: "האם לא קראתם בתורה כי כתוב: 'כִּי אֶצְקֶה מַיִם עַל צִמָּא, וְנוֹזְלִים עַל יַבֶּשֶׁה, אֶצְקֶה רוּחִי עַל זֶרְעֶךָ, וּבִרְכֹתִי עַל צִאֲצָאֶיךָ?' מדוע זה תצמאו לסעד הרוח בעוד שאתם מרוויים את נשמותיכם במי מסורות האדם, מים אשר נמזגים מספלי טקס שבורים? הדבר שאתם רואים כאן במקדש הזה הוא אשר ביקשו אבותיכם לסמל, קרי מתת רוח האלוה על ילדי האמונה. וטוב עשיתם בכך ששימרתם את הסמלים האלה, ואפילו עד היום הזה. אך הדור של היום קיבל את התגלות אבי הרוחות באמצעות מתת בנו, ולאחר כל אלה בוודאי תינתן מתת רוחם של האב ושל בנו לילדי האדם. ולכל אשר אמונה בקרבו, תשמש מתת רוח זו מדריכת אמת לדרך המובילה אל חיי הנצח, אל מי האמת של חיי מלכות השמים עלי אדמות, ואף שם, בפרדיס של האב.

ישוע המשיך לענות על שאלות ההמון, כמו גם על שאלות הפרושים. אחדים סברו כי הוא נביא; אחדים האמינו כי הוא הינו המשיח; אחרים אמרו שמכיוון שבא מן הגליל, לא יכול להיות שהוא המשיח, וכי על המשיח להשיב עטרה לכס דוד. ועדיין הם לא העזו לעצור אותו.

7. הדרשה על חירות רוחנית

אחרי הצהריים של היום האחרון לחג, ולאחר שהשליחים נכשלו במאמצייהם לשכנע את ישוע לנוס מירושלים, הוא שב אל המקדש ללמד. הוא מצא קבוצת מאמינים גדולה אשר נקצבה במרפסת שלמה. והוא דיבר אליהם ואמר:

"אם תעמדו בדברי באמת, ואם תבקשו לעשות את רצון אבי, כי אז תלמידים אתם לי. וידעתם את האמת, והאמת תוציאכם לחרות. יודע אני כיצד תענו: זרע אברהם אנו ומימינו לא היינו לעבדים לאיש; ואיכה תאמר, בני חורין תהיו? למרות זאת, אינני מתכוון לשעבוד לשליט אחר מן החוץ; אנוכי מתכוון לחרות הנשמה. אמן, אמן אני אמר לכם, כל עשה חטא, עבד הוא לחטא. והעבד לא ישכן בבית האדון לעולם. היטב תדעו כי הבן ישכן לעולם בבית אביו. לכן, אם הבן יעשה אתכם בני חורין, אם יהפוך אתכם לבנים, כי אז תהיו חפשים באמת.

"יודע אני כי מזרע אברהם הנכם, ועדיין, מנהיגים מבקשים להרגיני משום שלא ניתן לדברי להשפיע ולשנות את ליבותיהם. נשמותיהם חתומות בדעות הקדומות ובגאוות הנקם. הנני מכריז באוזניכם את האמת אשר מראה לי האב הנצחי, ואילו המורים השוגים באשליות הללו מבקשים לעשות אך את אשר למדו ממורים של הזמן. ואם תענוני כי בני אברהם הנכם, אומר לכם כי אילו הייתם בני אברהם הייתם אף נוהגים כמנהג אברהם. כמה מכם מאמינים לתורת, אך אחרים מבקשים להרגיני בשל דברי האמת אשר קיבלתי מן האל ואשר אותם אדבר. לא כך נהג אברהם בדבר האמת של האל. רואה אנוכי שכמה מכם נחושים לעשות כמצוות הרשע. אילו היה האל אביכם, הייתם יודעים אותי והייתם אוהבים את האמת אשר אני מגלה. אינכם רואים כי באתי מעם האב? אינכם רואים כי שלחני האל? אינכם רואים כי אינני עושה את העבודה הזו עבור עצמי? ומדוע לא תבינו את אשר אדבר? האם זאת משום שבחרתם להיות ילדי הרוע? אם אתם הנכם ילדי החושך, לא תצליחו לצעוד באור האמת אשר אגלה. ילדי הרשע הולכים אך בדרכי אביהם, מאחו העיניים אשר באמת לא עמד, כי אמת אין בו. ואילו כעת בא בן האדם לדבר ולחיות את האמת, ורבים מכם מסרבים להאמין.

"מי בכם על עוון יוכיחני? ואם אלמד ואחיה את האמת אשר הראה לי אבי, מדוע לא תאמינו לי? אשר מאת האלוהים הוא ישמע את דברי האלוהים; ואתם, רבים בכם לא שמעתם, באשר אינכם מאת האלוהים. מוריהם התיימרו לטעון כי אני פועל מטעם נסיך השדים. משהו כאן קרוב אמר זה עתה שיש בי שד, שאני הנני ילד של שד. אך כל אלה אשר הכנות מצויה בנשמותיהם, היטב יודעים כי אנוכי אינני שד. רק את אבי אני מכבד, ואתם תבזוני. אכן, לא אדרש את כבודי, רק את כבוד אב פרדיס. ולא אשפוט אתכם, כי יש אחד אשר הוא ידרוש וישפוט עבורי.

"אמן, אמן אני אמר לכם, אם יאמין איש בבשורה, אם ישמור את דברי האמת האלה חיים בלב, לא יראה מות לנצח. וכעת אומר סופר לידי כי דבריי אלה מעידים על כך ששד מצוי בקרבי, הן אברהם מת והנביאים מתו. ושואל הוא: 'האם גדול אתה אף מאברהם ומן הנביאים כך שתעז לעמוד כאן ולהכריז: אם ישמר איש את דברי לא יטעם מות לנצח? מי אתה טוען שאתה שתעז לומר כך דברי חילול קודש מעין אלה? ואני אומר לכם, אם אהלל את עצמי, אין כלום בתהילתי. אך יהלל אותי האב, אותו אחד אשר לו אתם קוראים אלוהים. אך אתם לא הצלחתם להכיר את האל ואת אבי, ובאתי אני לחבר בינכם; להראות לכם כיצד להפוך באמת לבני האל. ואף כי אתם לא תדעו את האב, אני יודע אותו אל-נכון. ואפילו אברהם שמח לראות את ימי, ואותם הוא ראה באמונה ושמח."

כאשר שמעו היהודים הספקנים וסוכני הסנהדרין, אשר הספיקו להגיע למקום עד אז, את דבריו אלה, הם הרימו קול צעקה: "אפילו לא מלאו לך חמישים שנה, ואתה מדבר על כך שראית את אברהם; בן השטן אתה!" ישוע לא הצליח להמשיך בדרשה. עת עזב הוא אמר, "אמן, אמן אומר לכם. בטרם היות אברהם, אנוכי הייתי." רבים מן הספקנים רצו למצוא אבנים על-מנת לסקול אותו, וסוכני הסנהדרין ביקשו לעצור אותו, אך המאסטר חמק בזריזות דרך מסדרונות המקדש והלך למקום מפגש סודי אשר נמצא בסמוך לבית עניא, שם המתינו לו מרתה, מרים ואלעזר.

8. הביקור אצל מרתה ומרים

נקבע מראש כי ישוע ילון יחד עם אלעזר ועם אחיותיו בבית של חבר, בעוד שהשליחים יתפזרו בקבוצות קטנות פה ושם. אמצעי הזהירות הללו ננקטו משום שהרשויות היהודיות החלו שוב להעז ולתכנן את מעצרו.

במשך שנים נהגו השלושה האלה לעזוב הכול ולהאזין לישוע מלמד כל אימת שביקר אותם. כאשר איבדו את הוריהם, נטלה מרתה על עצמה את האחריות לטיפול בבית, ולכן הפעם, בעוד שאלעזר ומרים ישבו לרגליו של ישוע ושתו מתורתו המרווה, עסקה מרתה בהכנת ארוחת הערב. ראוי להסביר שאת דעתה של מרתה הסיחו משימות בלתי-נחוצות רבות ודאגות פעוטות למכביר; זו הייתה נטיית טבעה.

בזמן שמרתה עסקה בחובותיה-לכאורה, הציק לה שמרים לא עזרה לה כלל. לפיכך היא הלכה אל ישוע ואמרה: "מאסטר, לא אכפת לך שאחותי השאירה אותי לטפל בכל ענייני הארוחה לבדי? האם לא תורה לה לבוא ולעזור לי?" ענה לה ישוע: "מרתה, מרתה, למה את תמיד מודאגת ומטורדת מכל-כך הרבה זוטות? יש רק דבר אחד אשר ראוי באמת לעשותו, ומכיוון שמרים בחרה לעשות את הדבר הטוב הזה אשר נדרש לעשות, לא אטול זאת ממנה. מתי שתיכן תלמדנה לחיות על-פי מה שלימדתי אתכן: לשתף פעולה ולשרת יחד, ויחד לתת מנוחה לנשמותיכן? האם לא תלמדי שלכל עת – הן לא תראי כי ראוי שזוטות החיים תפנינה את מקומן לדברים הגדולים יותר של מלכות השמים?"

9. בבית לחם עם אבנר

במהלך השבוע שלאחר חג הסוכות נקבצו עשרות מאמינים בבית עניא וקיבלו הנחיה משנים-עשר השליחים. חברי הסנהדרין לא טרחו להפריע למפגשים הללו והאיל וישוע לא נכח בהם; כל הזמן הזה הוא עבד עם אבנר ועם עמיתיו בבית לחם. יום למחרת החג יצא ישוע אל בית עניא, ולא שב עוד ללמד במקדש במהלך הביקור הזה בירושלים.

בזמן הזה מיקם אבנר את המטה שלו בבית לחם, ומן המרכז הזה נשלחו עובדים רבים לערי יהודה ודרום השומרון, ואפילו לאלכסנדריה. תוך מספר ימים למן הגעתו של ישוע, סיימו הוא ואבנר את הסידורים לקראת שילוב העבודה בין שתי קבוצות השליחים.

במהלך הביקור בחג הסוכות חילק ישוע את זמנו בערך שווה בשווה בין בית עניא לבית לחם. בבית עניא הוא בילה זמן רב עם שליחיו; בבית לחם הוא בילה זמן רב בהנחייתם של אבנר ושל יתר שליחיו לשעבר של יוחנן. והיחס האינטימי הזה הוא אשר הניע אותם לבסוף להאמין בו. שליחיו לשעבר של יוחנן המטביל הושפעו מן האומץ שישוע הפגין בשיעורים הפומביים אשר העביר בירושלים, כמו גם מן האהדה וההבנה אשר חוו בשיעורים הפרטיים אתו בבית לחם. כל ההשפעות האלה גרמו לכך שכל אחד מעמיתיו של אבנר השתכנע בסופו של דבר לקבל את המלכות בלב שלם, על כל המשתמע מכך.

בטרם עזב המאסטר את בית לחם בפעם האחרונה, הוא קבע שכולם יצטרפו אליו במאמץ המאוחד אשר עתיד היה להקדים את סיום הקריירה שלו בגוף. סוכם שאבנר ועמיתיו יצטרפו בעתיד הקרוב לישוע ולשנים-עשר השליחים בפרק מגדן.

בהתאם לסיכום הזה, בתחילת חודש נובמבר הצטרפו אבנר ואחד-עשר עמיתיו לישוע ולשנים-עשר וכולם פעלו כגוף אחד ממש עד לצליבה.

בחלק האחרון של חודש אוקטובר נסוגו ישוע והשנים-עשר מן הסמיכות המידית לירושלים. ביום ראשון, ה-30 באוקטובר, יצאו ישוע ועמיתיו מן העיר אפרים, שבה ישוע נח בבידוד במשך ימים

מסמך 162

מספר. הם נעו על דרך המלך מערבית לירדן הישר אל פרק מגדן, שאליו הגיעו בשעות אחר הצהריים המאוחרות של יום רביעי, ה-2 בנובמבר.

השליחים חשו הקלה גדולה מכך שהמאסטר שב לאזור ידידותי; ושוב הם לא האיצו בו עוד לעלות לירושלים על-מנת להטיף לבשורת המלכות.

טורטור